

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Bekir BOZDAĞ** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK

Van Milletvekili

Türkiye cezaevlerinde, kapasite aşırı doluluk oranları, uzun süren yargılama süreçleri ve haksız tutuklamalar nedeniyle adaletsiz birçok uygulama yaşanmaktadır. Cezaevlerinde tutulan yüzbinlerce kişinin yaşam koşulları insan onuruna aykırı bir şekilde ulusal ve uluslararası mevzuatın ihlaline neden olmaktadır. Türkiye'nin bir hukuk devleti olduğu ve kanuna aykırı işlemlerin olmayacağı'nın görülmesi gereken yerlerden biri de yargılama süreçleri ve devamında infaz alanları olan cezaevleridir. Hakkında herhangi bir hüküm verilmemiş on binlerce tutuklu çok fazla uzun sürelerle tutuklu kalmakta, hasta tutukluların sağlık hakkı kapsamındaki talepleri tam olarak yerine getirilmemekte ve bu nedenle dönem dönem yaşam kayıpları yaşanmaktadır. 2020 yılı başından Eylül 2022 dönemine kadar en az 142 tutuklunun Türkiye cezaevlerinde yaşamını yitirdiği kamuoyuna yansımıştır. Cezaevlerinde hukuk dışı bir şekilde tutulan on binlerce tutuklunun yaşam hakları risk altındadır. Türkiye cezaevlerinde işkence, kötü muamele, mobing ve şüpheli ölümler sistematik bir hal almıştır. İşkence ve şüpheli ölüm iddiaları yeterince soruşturulmamakta, sorumlular yaptırımsız bırakılmakta ve ölümlerin yaşandığı cezaevlerinin idarecileri görevlerine devam ettirilmektedir.

Geçen hafta da cezaevleri ile ilgili kamuoyuna yansıyan haberlerde hak ihlallerinin sistematik bir şekilde devam ettiği gözlemlenmiştir. 18 Eylül 2022 tarihinde Malatya Akçadağ cezaevinde 25 yaşında olan Barış Keve de şüpheli bir şekilde yaşamını yitirmiştir. Samsun Bafra Cezaevi'nde tutulan epilepsi hastası Selami Keleş ve tutuklu Agit Tufan'ın ailesi ve avukatlarının verdiği bilgilere göre "cezaevinde keyfi bir şekilde hücre cezası verildiği, tutukluların eşyalarına el konulduğu, hastane sevklerinin yapılmadığı ve tahliyesi yapılması gerekenlerin tahliye edilmediği" ifade edilmektedir. Eylül 2022 dönemi itibariyle kendilerine yönelik hukuk dışı tutum ve politikalara karşı Türkiye Cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlüler birçok yerde açlık grevi eylemleri içerisinde.

Siğircan Kadın Kapalı Cezaevi'nde "Adil yargılanma" talebiyle 29 Aralık 2021 tarihinden bu yana ölüm orucuna başlayan Sibel Balaç, Avukatının 6 Eylül 2022 tarihinde yaptığı infaz erteleme başvurusunun ardından 7 Eylül'de Ankara Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne sevk edilmiştir. 270 günlük eyleminden sonra tetkikler için hastaneye sevk edilen Balaç, hastaneye kaldırıldığı günden bu yana 3 kilo kaybederek 38 kiloya düşmüştür. Yaşam hakları risk altında olan Balaç'ın infaz erteleme ve tahliye işlemleri hızlandırılmalıdır.

12 Eylül 2022 tarihinde Diyarbakır Kadın Kapalı Cezaevi ve Kilis L Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan siyasi tutukluların cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerine karşı açlık grevi eylemi başlattığı kamuoyuna yansımıştır. Tutuklular "spor, sohbet ve kurs haklarının ihlal edildiğini, keyfi bir şekilde infazlarının yakıldığını, şartlı tahliyelerin engellendiğini, çift kelepçe, ağız içi arama ve çıplak arama gibi onur kırıcı uygulamaların yaygınlaştığını, mahremiyeti hiçe sayan kameraların olduğunu, hasta tutukluların serbest bırakılmadığını, sağlık hakkının ihlal edildiğini, ziyaret ve telefon saatlerinin kısıtlandığını, sağlıklı beslenme koşullarının sağlanmadığını, inanç ve ifade özgürlüğüne saygı duyulmadığını, anadildeki yayınların engellendiğini, kitap kotası bırakıldığını ve her tutuklunun disiplin cezasıyla tehdit edildiğini" ifade etmektedirler.

İzmir, Kırıklar Cezaevi'nde tutulan tutulan ağır hasta tutuklular Zeki Bayhan, Veysi Şengil, Ramazan Çelik ve Yücel Kızmaz'ın hak ihlallerine karşı 28 Ağustos'ta başlattığı süresiz dönüşümsüz açlık grevi eyleminin devam ettiği ve aynı cezaevinde tutulan Behram Sağdıki, Mehmet Faruk Araz ve hasta tutuklu İbrahim Tikan'ın da 5 Eylül'de açlık grevine başladığını kamuoyuna yansımıştır.

Bu bağlamda:

- 1) Türkiye cezaevlerinde devam eden açlık grevi sayısı kaçtır? Bu grevlere katılan tutuklu ve hükümlü sayısı kaçtır? Bu grevler nedeniyle sağlık durumu bozulan ve hastaneye kaldırılan kişi sayısı kaçtır?
- 2) 18 Eylül 2022 tarihinde Malatya Akçadağ cezaevinde şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren 25 yaşındaki Barış Keve'nin ölümü hakkında bir soruşturma açılmış mıdır? Barış KEVE neden hücre cezasına çarptırılmıştır? Barış KEVE'nin yaşam hakkının ihlal edilmesi nedeniyle hakkında soruşturma açılan kamu görevlisi sayısı kaçtır? 2022 yılında Türkiye cezaevlerinde şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren kişi sayısı kaçtır?
- 3) Adil yargılanma talebi ile ölüm orucu 270 gün süren Sibel Balaç'ın tahliye veya infazının ertelenmesi için bakanlığınızın bir girişimi mevcut mudur? Avukatlarının bu yöndeki başvurularına ne zaman yanıt verilecektir?

7/6/26

- 4) Samsun Bafra Cezaevi'nde tutulan epilepsi hastası Selami Keleş ve tutuklu Agit Tufan'a yönelik kamuoyuna yansıyan ihlal iddiaları hakkında bir soruşturma başlatacak mısınız?
- 5) 12 Eylül 2022 tarihinde Diyarbakır Kadın Kapalı Cezaevi'nde yaşanan sistematik hak ihlallerine karşı açlık grevi başlatan tutukluların yasal haklarını korumak amacıyla hak ihlali yapan personel hakkında bir soruşturma başlatacak mısınız?
- 6) 12 Eylül 2022 tarihinde Kilis L Tipi Cezaevi'nde yaşanan sistematik hak ihlallerine karşı açlık grevi başlatan 4 tutuklunun yasal haklarını korumak amacıyla hak ihlali yapan personel hakkında bir soruşturma başlatacak mısınız?
- 7) 28 Ağustos 2022 tarihinde İzmir Kırıklar Cezaevi'nde yaşanan sistematik hak ihlallerine karşı açlık grevi başlatan 7 tutuklunun yasal haklarını korumak amacıyla hak ihlali yapan personel hakkında bir soruşturma başlatacak mısınız?
- 8) 2015-2022 yılları arasında Türkiye cezaevlerinde şüpheli ölüm, işkence, kötü muamele, şiddet başta olmak üzere, suç işlediği için soruşturulan ve yaptırıma tabi tutulan gardiyan ve cezaevi idarecisi sayısı kaçtır? Bu suçların önlenmesi amacıyla hangi tedbirleri alacaksınız?
- 9) Türkiye cezaevlerinde sistematik hak ihlallerinin önüne geçilmesi, yaşam hakkının korunması, açlık grevlerine başvurulmadan mahpusların haklarını arayabilmesi ve hukukun verdiği hakların uygulanabilmesi için hangi çalışmaları yürüteceksiniz?